

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: 13Saz/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0723100956
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Korčeková
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:0723100956.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Zuzanou Korčekovou, v právnej veci žalobkyní:
1. A. B., nar. XX.XX. XXXX, štátna príslušnosť: Ruská federácia, cestovný doklad číslo: XX XXXXXXXX, ev. č. MVSR: 078 982, adresa posledného trvalého pobytu v zahraničí A. C. XX, D., E. F., t. č. bytom G. D. XXXX/XX, B., 2. mal. H. B., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Ruská federácia, cestovný doklad číslo: XX XXXXXXXX, adresa posledného trvalého pobytu v zahraničí A. C. XX, D., E. F., t. č. bytom G. D. XXXX/XX, B., zastúpenej zákonnou zástupkyňou žalobkyňou v 1. rade, obe žalobkyne zastúpené advokátom: Doc. Dr. Iur. D. D. G., so sídlom Haviarska 6, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, migračný úrad, so sídlom Pivonková 6, Bratislava, o správnej žalobe vo veci azylu, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. ČAS: MU-PO-103-50/2022-Ž zo dňa 21.08.2023, takto

rozhodol:

I. Správny súd v Bratislave rozhodnutie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Migračného úradu č. ČAS: MU-PO-103-50/2022-Ž zo dňa 21.08.2023, ktorým nebol žalobkyniam: A. B., ruskej štátnej príslušnosti, cestovný doklad číslo: XX XXXXXXXX a mal. H. B., ruskej štátnej príslušnosti, cestovný doklad číslo: XX XXXXXXXX, udelený azyl a nebola im poskytnutá doplnková ochrana, nebol im udelený azyl na účel zlúčenia rodiny a nebola in poskytnutá doplnková ochrana na účel zlúčenia rodiny, z r u š u j e a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

II. Správny súd v Bratislave p r i z n á v a žalobkyniam voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania a dôvody napadnutého rozhodnutia

1. Žalovaný napadnutým rozhodnutím č. ČAS: MU-PO-103-50/2022-Ž zo dňa 21.08.2023, 1) neudelil žalobkyniam azyl podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“); 2) neposkytol doplnkovú ochranu podľa § 13c ods. 1 písm. a) a § 20 ods. 4 zákona o azyle; 3) neudelil azyl na účel zlúčenia rodiny podľa § 13 ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle; 4) neposkytol doplnkovú ochranu na účel zlúčenia rodiny podľa § 13c ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle.

2. Svoje rozhodnutie žalovaný odôvodnil tým, že dospel k záveru, že žalobkyne nespĺňajú podmienky ustanovené v § 8, § 10, § 13a a § 13b zákona o azyle. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný uviedol, že predchádzajúce rozhodnutie o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany žalobkyniam zo dňa 25.08.2022 bolo zrušené Krajským súdom v Bratislave. Ďalej opísal, čo žalobkyňa v 1. rade uviedla pri pohovore dňa 07.08.2023. Z výpovedí žalobkyne v 1. rade mal žalovaný za zrejmé, že v krajine pôvodu

nebola členkou žiadnej politickej strany, nevyvíjala žiadne aktivity, nikdy tam nebola trestne stíhaná, ani väznená a so štátnymi orgánmi nemala nikdy žiadne problémy. Ich rodina bola finančne zabezpečená, a preto od roku 2016 nebola nútená pracovať a jej hlavou činnosťou bola starostlivosť o domácnosť. Žalobkyňa v 1. rade síce poukázala na manželove problémy, ktoré podľa nej súviseli s jeho politickými aktivitami, ako zakladajúceho člena politickej strany I. A. a protirežimovým postojom, a ktoré v konečnom dôsledku negatívne ovplyvňovali život celej rodiny, avšak po dôkladnej analýze a preskúmaní žiadosti o azyl jej manžela žalovaný vylúčil súvislosť medzi manželovou politickou angažovanosťou a problémami, ktoré uviedla. V skutočnosti je jej manžel v Ruskej federácii (ďalej aj „RF“) trestne stíhaný za pokus trestného činu podvodu spáchaného v extrémne veľkom rozsahu podľa § 154 ods. 4 a § 30 ods. 3 ruského trestného zákona. Za to bol na neho 26.04.2021 vydaný sudcom Mestského sudu Pyatigorskij zatýkací rozkaz, čo žalovaný v jeho prípade vyhodnotil ako skutočný dôvod, pre ktorý opustil RF a na území SR požiadal o azyl, ktorý je však z hľadiska možnosti udelenia medzinárodnej ochrany irelevantný, čo potvrdzuje aj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4SžoKS 57/2006 z 27.02.2007, podľa ktorého osoby, ktoré utekajú pred trestným stíhaním či potrestaním za takýto trestný čin, nie sú utečencami, pretože utečenec je obeťou alebo potenciálnou obeťou bezprávia a nie osobou utekajúcou pred zákonom. Hoci v súčasnosti nie je možné posúdiť, či manžel žalobkyne v 1. rade v RF naozaj spáchal trestný čin, napriek tomu možno tento rozsudok aplikovať aj v jeho prípade, nakoľko je zrejmé, že krajinu pôvodu opustil z dôvodu, že sa obáva sankcií za svoje nezákonné konanie, na ktorom participoval. Navyiac, nakoľko v jeho prípade nebolo po komplexnom posúdení žiadosti preukázané prenasledovanie z azylovo relevantných dôvodov, neexistuje reálny dôvod domnievať sa, že by takéto konanie malo hroziť žalobkyniam z dôvodu údajných manželových protirežimových aktivít. V súvislosti s posúdením žiadosti o azyl žalobkýň žalovaný poukázal na rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 5Saz/13/2019 z 20.6.2019, s ktorým sa následne stotožnil aj Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 10Sžak/15-2019 z 25.09.2019, v zmysle ktorých objektívny prvok je predstavovaný oprávnenosťou obáv žiadateľa pred prenasledovaním zo zastávania určitých (politických) názorov, čo znamená, že jeho obavy, či strach, musia mať oporu v istej objektívnej situácii v jeho domovskom štáte. Ide o individuálne okolnosti, ktoré konkrétneho žiadateľa obklopujú, ako aj o celkovú situáciu panujúcu v tomto štáte. Vzhľadom na výpovede žalobkyne v 1. rade a aktuálnych informácií o RF žalovaný dospel k záveru, že také individuálne okolnosti, ktoré by im v prípade návratu do krajiny pôvodu dôvodne mali spôsobovať opodstatnené obavy z prenasledovania z azylovo relevantných dôvodov preukázané neboli, a teda existenciu primeraného stupňa pravdepodobnosti, že by v RF mohli žalobkyne čeliť prenasledovaniu, možno v ich prípade vylúčiť. K ďalšiemu dôvodu žiadosti o azyl žalobkýň, a to vojnový konflikt na Ukrajine, ktorý tam po ich príchode vypukol, žalovaný uviedol, že jeho povinnosťou je preskúmať aktuálnu situáciu a dôvody žiadosti o medzinárodnú ochranu v kontexte s ich krajinou pôvodu, ktorou je RF a nie Ukrajina. Preto tento dôvod ich žiadosti o azyl považoval žalovaný z hľadiska možnosti udelenia azylu za irelevantný. Berúc do úvahy všetky vyhlásenia žalobkyne v 1. rade ako aj vyhodnotenie všetkých dôkazných prostriedkov týkajúcich sa konania jej manžela, od ktorého odvodzuje svoje potenciálne problémy, žalovaný dospel k záveru, že jej manžel RF opustil z dôvodu vyhýbania sa trestnému stíhaniu a nie z politických dôvodov. Rovnako ani žalobkyňa v 1. rade teda nemôže byť vnímaná ako osoba, ktorá by v RF čelila perzekúcií z politických dôvodov. Na základe uvedenej skutočnosti považoval žalovaný dôvody jej žiadosti za irelevantné z hľadiska možnosti udelenia azylu v zmysle § 8, a preto jej ani jej dcére azyl na území SR podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona o azyle, ako najvyššej formy medzinárodnej ochrany, neudelil.

3. K neposkytnutiu doplnkovej ochrany žalovaný uviedol, že hoci trest smrti v RF nebol dosiaľ formálne zrušený, od roku 1996 platí naň moratórium a preto sa nevykonáva. Okrem toho vzhľadom na vyjadrenia žalobkyne v 1. rade, že v krajine pôvodu nespáchala žiaden trestný čin, nebola z ničoho obvinená, trestne stíhaná, ani väznená, žalovaný mal za to, že jej, ani jej dcére, v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozba vážneho bezprávia z dôvodu uloženia trestu smrti alebo jeho výkonu nehrozí. Z pohovoru so žalobkyňou v 1. rade ďalej vyplynulo, že v RF nikdy nečelila mučeniu, krutému alebo neľudskému zaobchádzaniu alebo trestu, ako ďalšej forme vážneho bezprávia. Zároveň tam nevykonávala žiadnu takú činnosť, ktorá by v prípade jej návratu do krajiny pôvodu viedla oficiálne orgány RF k neprimeraným opatreniam voči jej osobe. Táto forma vážneho bezprávia žalobkyniam nehrozí ani za odchod z krajiny pôvodu, nakoľko z RF vycestovali legálne, bez akýchkoľvek problémov. Okrem toho, v RF je zákonom stanovená sloboda pohybu po krajine, cestovania do zahraničia, emigrácie a repatriácie, aj keď vláda toto právo pre určité skupiny obmedzila. Na základe uvedených skutočností nie je dôvod objektívne sa domnievať, že v prípade návratu žalobkýň do RF by sa stali objektom druhej formy vážneho bezprávia. Čo sa týka tretej formy vážneho bezprávia, teda vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo

nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného, alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, možno skonštatovať, že ani táto forma vážneho bezprávia v prípade návratu žalobkýň do krajiny pôvodu im nehrozí. Napriek tomu, že RF vojensky napadla J., aktuálne na území RF neprebíha žiaden ozbrojený konflikt hoci hrozba konfliktu v oblastiach ukrajinských hraníc reálne existuje. Vo veľkých mestách a v samotnej Moskovskej oblasti, odkiaľ žalobkyne pochádzajú, v súčasnej dobe medzinárodný ozbrojený konflikt neprebíha. Žalovaný dospel k záveru, že v prípade návratu žalobkýň do krajiny pôvodu neexistujú žiadne také indície, ktoré by svedčili o tom, že by mohli byť vystavené reálnej hrozbe vážneho bezprávia v zmysle § 2 písm. f) zákona o azyle, a preto im doplnková ochrana na území SR podľa § 13c ods. 1 písm. a) neposkytol.

4. K neudeleniu azylu a neposkytnutiu doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny žalovaný uviedol, že žalobkyne nemajú na území SR žiadnych rodinných príslušníkov s udeleným azylom, alebo poskytnutou doplnkovou ochranou, s ktorými by sa mohli po splnení zákonných podmienok zlúčiť.

II. Správna žaloba

5. Správnu žalobou z 26.09.2023 sa žalobkyne domáhali zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Namietali, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, je nepreskúmateľné, posudzovaný skutkový stav, ktorý je základom rozhodnutia, je v rozpore s administratívnym spisom a predloženými dôkazmi a nie je dostatočný pre zamietavé rozhodnutie.

6. Poukázali na skoršie rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7SaZ/11/2022 z 05.01.2023 a jeho odôvodnenie. Namietali, že podkladom napadnutého rozhodnutia je rovnaký skutkový stav, pričom žalovaný nezískal jediný nový dôkaz, ktorý by vyvracal tvrdenia a dôkazy žalobkyne v 1. rade a jej manžela. Žalovaný sa podľa ich názoru svojvoľne rozhodol ignorovať časť dôkazov, nezohľadniť dôkaznú situáciu na prospech žalobkýň, aby len znovu zopakoval, čo už povedal v prvom rozhodnutí, ktoré súd už raz zrušil.

7. Ďalej žalobkyne namietali, že v napadnutom rozhodnutí žalovaný vôbec nevysvetlil, prečo nezohľadnil neposkytnutie ochrany voči vtrhnutiu do bydliska za dôležitý dôkaz o tom, že manželove aktivity majú zjavný dopad aj na osoby žalobkýň. Aj im boli adresované vyhrážky fyzickej likvidácie. Poukázali, že žalovaný považoval vyhrážky za „výlučne súkromný spor“, pričom sa nevysporiadal s tým, či je akceptovateľné, aby ruské štátne orgány neposkytli ochranu v prípade incidentu, kedy došlo k pokusu o vlámanie skupiny mužov a vyhrážanie sa cez telefón. Taktiež sa žalovaný nemal vôbec vysporiadať s tým, že vyšetrovateľ, ktorý trestné stíhanie inicioval, bol sám oznámený za žiadosť o úplatky a že manželovi priamo poukázal na jeho politickú činnosť.

8. Podľa názoru žalobkýň, ak aj žalovaný mal za to, že neexistuje u nich osobne prenasledovanie (čo nijako nevysvetlil), mal riadne zdôvodniť prečo zároveň nemajú nárok na azyl za účelom zlúčenia rodiny podľa § 10 azylového zákona. Keďže žalovaný riadne neposúdil vec manžela žalobkyne v 1. rade, nemohol riadne posúdiť ani vec žalobkýň. Ďalej žalobkyne v žalobe uviedli, že ich manžel resp. otec je ruský vynálezca a podnikateľ v oblasti softvérovej detekcie nerastných surovín, pričom opísali dôvody, pre ktoré musel aj s rodinou utiecť na J. a následne na Slovensko. Žalobkyne ďalej uviedli, že nemali len potencionálne problémy, ale skutočné problémy s perzekúciou zo strany štátnej moci, pričom popísali incident pokusu o vlámanie do ich moskovského bytu a telefonické vyhrážky. Vo svojom rozhodnutí žalovaný vôbec nezohľadnil, že situácia v RF je skutočne nepriaznivá nie len pre príslušníkov opozície, ale aj pre ich rodinných príslušníkov. Pri odôvodnení neposkytnutia doplnkovej ochrany žalovaný vôbec neprihliadal na dôvod udelenia doplnkovej ochrany podľa § 2 písm. f) bod 2 zákona o azyle, a síce ponížujúce zaobchádzanie, ktorému žalobkyňa v 1. rade jednoznačne v RF čelila, a ktorému môže opäť čeliť po návrate do RF.

9. K dôkaznému bremenu a zisťovaniu faktov žalobkyne citovali z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ C-199/12 až C-201/12, C-277/11, ako aj z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva K. H. a iní proti Švédsku, č. 59166/12, Liu proti Poľsku, č. 37610/18, pričom vyjadrili názor, že postup žalovaného je v rozpore s týmito základnými východiskami. Žalovaný úplne odignoroval, že RF už nie je členom Rady Európy a Európskeho súdu pre ľudské práva. Poukázali a citovali tiež zo správy neziskovej organizácie Amnesty International, podľa ktorej „Právo na slobodu prejavu, združovania a pokojného

zhromažďovania boli bežne porušované. Verejné zhromaždenia organizované politikmi opozície boli takmer úplne zakázané. Právne predpisy o „zahraničných agentoch“ a „nežaducích organizáciách“, spolu s trestným stíhaním na základe vykonštruovaných obvinení a inými formami nátlaku, boli široko rozšírené na potlačenie disentu. Bezrestne sa vyhráža a útočí na novinárov, obhajcov ľudských práv a iných aktivistov. Zintenzívnilo sa prenasledovanie Svedkov Jehovových. Mučenie a iné zlé zaobchádzanie na miestach zadržiavania zostalo endemické a trestné stíhanie páchatel'ov zriedkavé.“ Žalobkyne boli toho názoru, že akékoľvek širšie informácie o situácií v Rusku v rozhodnutí absentujú (C-277/11, bod 67), hoci ich štát môže získať lepšie ako žiadatelia o azyl. V druhom rade, všetky už predložené dôkazy a tvrdenia mal štátny orgán posúdiť „opatrne a obozretne“ (C-199/12 až C-201/12, bod 73). Žalovaný sa podľa názoru žalobkýň pri posudzovaní dôkazov absolútne neriadil prvotným rozhodnutím správneho súdu, ktorý jeho prvé rozhodnutie zrušil.

III. Vyjadrenie žalovaného a žalobkýň

10. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že považuje napadnuté rozhodnutie za vecne správne a zákonné a navrhol súdu, aby správnu žalobu zamietol. Žalovaný prípad žalobkýň posúdil na individuálnej báze v súlade s § 19a zákona o azyle, na základe všetkých dostupných informácií. Žalobkyne požiadali o medzinárodnú ochranu z dôvodu, že na Ukrajine vypukla vojna a už tam viac nemohli zostať a tiež z toho dôvodu, že manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobkyne v 2. rade a celú rodinu v Rusku prenasledovali. Vo veci manžela žalobkyne v 1. rade už bolo rozhodnuté, a to tak, že mu nebol udelený azyl podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona o azyle a zároveň mu nebola poskytnutá doplnková ochrana podľa § 13c ods. 2 písm. b) a písm. e) a § 20 ods. 4 zákona o azyle. V prípade manžela žalobkyne v 1. rade nebola preukázaná opodstatnená obava z prenasledovania, nakoľko bol len radovým členom, na politické aktivity chodil ako bežný účastník, nikdy nevystupoval na tribúnach, pred založením strany v roku 2011 raz vystúpil na konferencii, kde bol aj Navalnyj a Kasparov. Od roku 2010 sa manžel žalobkyne v 1. rade zúčastnil nespočetného množstva protestov proti vládnemu režimu v Rusku a celkovo bol zadržaný asi štyrikrát, čo dokazuje nezáujem štátu o túto osobu a absenciu reálnej hrozby prenasledovania. S manželom žalobkyne v 1. rade bola vždy spísaná len zápisnica a následne bol prepustený na slobodu. Po zadržaní sa preukázal preukazom z práce, policajtom povedal, že sa demonstrácií nezúčastnil, že len šiel okolo a tak ho vždy pustili. Manžel žalobkyne v 1. rade bol určitým spôsobom opozične politicky aktívny už vyše 10 rokov a nijako nepreukázal, že by v súvislosti s jeho aktivitami boli voči nemu prijaté nejaké akty perzekučného charakteru. Na základe dostupných informácií bolo zistené, že vážnym spôsobom neboli porušené jeho ľudské práva tak, ako sa uvádza v § 2 písm. d) zákona o azyle. Manželovi žalobkyne v 1. rade nebola ani poskytnutá doplnková ochrana, v zmysle ustanovenia 1F(b) Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951, ktoré sa uplatňuje, ak existujú vážne dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba sa dopustila vážneho nepolitického trestného činu pred príchodom do danej krajiny. Žalovaný tak vylúčil žalobcu z poskytnutia doplnkovej ochrany v zmysle § 13c ods. 2 písm. b), nakoľko je na manžela žalobkyne v 1. rade vydaný medzinárodný trestný rozkaz vo veci spreneverení peňazí. Na základe individuálneho posúdenia, nie je možné spájať trestné stíhanie s prisudzovaným politickým názorom manžela žalobkyne v 1. rade, nakoľko manžel žalobkyne v 1. rade bol opozične politicky aktívny vyše 10 rokov, zúčastňoval sa na protestoch, zverejňoval na svojej stránke články mierené proti režimu, stretával sa s opozičnými politikmi... Štyrikrát ho zadržala polícia a následne ho hneď prepustila, alebo sa preukázal kartičkou z práce, vďaka ktorej ho pustili. Je evidentné, že polícia vedela s kým má dočinenia a je priam až absurdné si myslieť, že by bol na neho vydaný medzinárodný zatykač kvôli jeho politickým aktivitám, hoci ho polícia pri zadržaní na protestoch a kontrolovaní vždy prepustila. Nie je preto racionálne tvrdenie, že by ho polícia mala záujem stíhať kvôli jeho politickej aktivite, nakoľko by tak urobila už skôr, keď ho viackrát aj zadržala a kontrolovala. V zmysle uvedeného sa javí ako veľmi pravdepodobné, že manžel žalobkyne v 1. rade vykonštruoval spojitosť medzi jeho opozičnými aktivitami a trestným konaním práve za účelom získať medzinárodnú ochranu a zlegalizovať si pobyt na území Slovenskej republiky. Ako manžel žalobkyne v 1. rade sám uviedol, v prípade, že by nezačala vojna na Ukrajine, vybavil by si tam občianstvo a ostal by na Ukrajine. Žalovaný posúdil žiadosť žalobkýň individuálne v súlade s § 19a zákona o azyle a zistil skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (správny poriadok) v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Žalovaný dôkladne zohľadnil a preskúmal aj dôvody, ktoré sa týkajú žalobkýň, ktoré by mohli preukázať ich opodstatnené obavy z prenasledovania. V priebehu celého konania žalovaný také dôvody nenašiel. Žalobkyňa v 1. rade nebola členkou žiadnej politickej strany, nevyvíjala žiadne aktivity, nikdy nebola trestne stíhaná, ani väznená. V danom prípade neboli naplnené kritéria pre udelenie azylu v zmysle §

8 zákona o azyle. Zo všetkých dostupných informácií, ktoré sú založené v spise, po dôkladnej analýze žalovaný tiež vylúčil akúkoľvek súvislosť medzi manželovou politickou angažovanosťou a problémami, ktoré žalobkyňa v 1. rade uviedla. Žalovaný zohľadnil aj možnosť prenasledovania žalobkyne v 1. rade z dôvodu protirežimovej aktivity manžela a dospel k záveru, že v jeho prípade nejde o prenasledovanie, nakoľko dôvodom pre vydanie medzinárodného zatykaču má byť sprenevera veľkej finančnej čiastky v rámci obchodného styku a následne podané trestné oznámenie. Ani incidenty s políciou a údajné prehliadky bytov nie je možné subsumovať pod pojem prenasledovanie podľa § 2 písm. d) zákona o azyle. V prípade žalobkyne, nie je pravdepodobné, že by v prípade návratu do krajiny pôvodu boli vystavené minimálne jednému z troch dôvodov vážneho bezprávia podľa § 2 písm. e) zákona o azyle. V súvislosti s vyššie uvedeným je očividné, že žalobkyne nespĺňajú podmienky na udelenie medzinárodnej ochrany v zmysle zákona o azyle.

11. Žalobkyne vo vyjadrení zo dňa 29.10.2023 uviedli, že vykonštruované stíhanie opozičných aktivistov je bežnou stratégiou, rovnako ako ňou je aj používanie procesov o ekonomickej trestnej činnosti. Poukázali na opakované odmietnutie poskytnutia ochrany zo strany ruských štátnych orgánov. Ruská federácia za posledné roky prešla prerodom z demokratickej a slobodnej krajiny, ktorá bola členom Rady Európy na Putinov režim, ktorý z nej musel byť vylúčený. Krajina prešla z demokracie na neslobodný režim. Ďalej sa vo vyjadrení podrobne venovali trestnému stíhaniu manžela žalobkyne v 1. rade v Rusku a jeho nesprávnemu posúdeniu zo strany žalovaného v kontexte s celkovou situáciou v Rusku.

12. Vo vyjadrení zo dňa 22.11.2023 žalovaný uviedol, že konal v medziach zákona, keď manžela žalobkyne vylúčil z poskytnutia doplnkovej ochrany, nakoľko to exaktne vyplýva z § 13c ods. 2 písm. b) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“). Na manžela žalobkyne bol vydaný medzinárodný zatykáci rozkaz za spáchanie obzvlášť závažného zločinu. Preskúvanie trestného činu nie je predmetom azylového konania ale konania o extradícii. V azylovom konaní sa rozhoduje na škále pravdepodobnosti, naopak, extradíčné postupy si vyžadujú viac formalít, vrátane dôkladnej kontroly a prešetrenia trestného činu a spôsob akým sa vykonáva trestné konanie v dožadujúcom štáte. Žalovaný nie je kompetentný vyšetrovať, či manžel žalobkyne v 1. rade spáchal alebo nespáchal trestný čin, na to je príslušný iný orgán. Ďalej žalovaný uviedol, že zo žiadnych dôkazov nevyplýva, že by si ruské štátne orgány spojili manžela žalobkyne s osobou Navalného.

IV. Konanie na správnom súde/právne posúdenie

13. Správny súd v Bratislave ako súd vecne, miestne a kauzálne príslušný [§ 10 a § 13 ods. 3, § 17 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“)], v konaní o správnej žalobe vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia posudzujúc správnu žalobu neformálne a neviazaný jej žalobnými bodmi (§ 206 ods. 3 SSP) preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného a priebeh administratívneho konania, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia, oboznámil sa s obsahom súdneho spisu a administratívneho spisu žalovaného, a podľa stavu veci v čase vyhlásenia rozhodnutia správneho súdu podľa § 206 ods. 4 SSP dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná. O žalobe rozhodol bez nariadenia pojednávania dňa 10.04.2024, nakoľko ani jeden z účastníkov nenavrhol, aby súd vo veci nariadil pojednávanie, pričom boli splnené podmienky podľa § 137 ods. 4 SSP. Oznámenie o mieste a čase vyhlásenia rozsudku bez nariadenia ústneho pojednávania bolo zverejnené minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle správneho súdu.

14. Podľa § 206 ods. 3, 4, 6 SSP správny súd posudzuje správnu žalobu neformálne a nie je pri svojom rozhodovaní viazaný žalobnými bodmi. Pre správny súd je rozhodujúci stav veci v čase vyhlásenia alebo v čase vydania jeho rozhodnutia. Ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie o správnej žalobe vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

15. Podľa § 220 SSP ak správny súd po preskúmaní zistí dôvodnosť správnej žaloby, rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie žalovaného. Vo výroku uvedie označenie žalovaného, číslo a deň vydania zrušeného rozhodnutia alebo opatrenia, meno a priezvisko žalobcu a číslo jeho cestovného pasu alebo iného dokladu totožnosti.

16. Podľa § 2 písm. d/ zákona o azyle, na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v použití fyzického alebo psychického násillia, vrátane sexuálneho násillia, zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

17. Podľa § 2 písm. f/ zákona o azyle, na účely tohto zákona sa rozumie vážnym bezprávím

1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon,

2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo

3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

18. Podľa § 8 zákona o azyle, ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a/ má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b/ je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

19. Podľa § 13a zákona o azyle, ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

20. Podľa § 13c zákona o azyle, ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

21. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného zo dňa 21.08.2023, ktorým 1) neudelil žalobkyniam azyl podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“); 2) neposkytol doplnkovú ochranu podľa § 13c ods. 1 písm. a) a § 20 ods. 4 zákona o azyle; 3) neudelil azyl na účel zlúčenia rodiny podľa § 13 ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle; 4) neposkytol doplnkovú ochranu na účel zlúčenia rodiny podľa § 13c ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle.

22. Krajský súd v Bratislave vo veci žalobkyň v predchádzajúcom súdnom konaní rozhodol rozsudkom z 05.01.2023 sp. zn. 7SaZ/11/2022 tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného o zamietnutí ich žiadosti o udelenie azylu a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že súd dospel k záveru, že práve dôvody, a to imputované politické presvedčenie, od ktorého žiadali žalobkyne o udelenie azylu, závisia od správneho stotožnenia tejto osoby (manžela žalobkyne v 1. rade) a sú podstatné pre správne posúdenie opodstatnenosti obáv z prenasledovania. V ďalšom konaní mal žalovaný doplniť dokazovanie o obsahu žalobkyňou v 1. rade predložených listín, jej výpovede a o osobe jej manžela a doplniť správy o aktuálnej bezpečnostnej situácii v krajine pôvodu žalobkyň.

23. Súd sa preto predovšetkým zameril na posúdenie, či žalovaný odstránil vytýkané nedostatky. Zo súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, vyplýva, že vo veci manžela žalobkyne v 1. rade žalovaný rozhodol rozhodnutím č. ČAS: MU-PO-102-50/2022-Ž zo dňa 21.08.2023, ktorým mu nebol udelený azyl, ani poskytnutá doplnková ochrana. Uvedené rozhodnutie bolo napadnuté správnu žalobou na Správnom súde v Bratislave, pričom konanie bolo vedené pod sp. zn. 16 SaZ/8/2023. Správny súd uznesením zo dňa 30.11.2023, č. k. 13SaZ/9/2023 – 111 prerušil konanie do skončenia súdneho konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 16SaZ/8/2023, ako aj do skončenia prípadného kasačného konania vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, migračného úradu číslo ČAS: MU-PO-102-50/2022-Ž zo dňa 21.08.2023.

24. Správny súd v Bratislave rozsudkom z 21.12.2023, sp. zn. 16 SaZ/8/2023 zrušil rozhodnutie žalovaného vo veci manžela žalobkyne v 1. rade a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Správny súd v uvedenom rozhodnutí okrem iného vytkol žalovanému, že po prvotnom zrušujúcom rozsudku, kedy žalovaný založil závery o trestnej minulosti manžela žalobkyne v 1. rade a dôveryhodnosti jeho

aktuálneho trestného stíhania pre podvod, na informáciách netýkajúcich sa osoby manžela žalobkyne v 1. rade, žalovaný nevykonával žiadne ďalšie dokazovanie a okrem informácií týkajúcich sa aktuálnej situácie v Ruskej federácii a všeobecných informáciách o právnej úprave trestného činu podvodu v Ruskej federácii a hroziaceho trestu, ignoroval zásadu materiálnej pravdy a na podklade tvrdení manžela žalobkyne v 1. rade nedoplňoval dôkazy tak, aby boli potvrdené alebo vyvrátené. Ďalej správny súd poukázal, že žalovaný sa snažil navodiť pomerne kvalifikovaný dojem, že neexistujú relevantné dôvody pre obavy z prenasledovania manžela žalobkyne v 1. rade, avšak pre uvedené konštatovanie nebral na zreteľ ani tie podklady rozhodnutia, ktoré sám zabezpečil. Správny súd preto uzavrel, že námietky manžela žalobkyne v 1. rade boli v celom rozsahu dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie nemôže v podobe, akom sa vysporiadalo so žalobcom prezentovaným azylovým príbehom, ako aj s ohľadom na rozsiahle informácie o aktuálnej bezpečnostnej a politickej situácii v Ruskej federácii (ktoré sú, hoci súčasťou administratívneho spisu, v napadnutom rozhodnutí navyše zohľadnené iba minimálne), obstať. Žalovaný mal nedostatočne odôvodniť, či v súlade s princípom dôkazného bremena primeranej pravdepodobnosti, možno vychádzajúc z chronologického sledu žalobcom popisovaných udalostí pred jeho bezprostredným opustením Ruskej federácie, vylúčiť, že tie nemali spoločného menovateľa, a to zameranie sa ruských štátnych orgánov na neho ako osobu opozične politicky sa angažujúcu.

25. Už len na základe uvedenej skutočnosti, a to opakovane nedostatočného posúdenia žiadosti o udelenie azylu manžela žalobkyne v 1. rade žalovaným, je daný dôvod na zrušenie rozhodnutia žalovaného aj v azylovej veci žalobkyne, a to aj s poukazom na predchádzajúci rozsudok krajského súdu v ich azylovej veci (sp. zn. 7SaZ/11/2022), ako aj na to, akú pozornosť venoval žalovaný v napadnutom rozhodnutí, ako aj vo vyjadreniach v tomto súdnom konaní, dôvodom, pre ktoré žiadal o udelenie azylu manžel žalobkyne v 1. rade, a na čo aj žalovaný zamerával dokazovanie po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia súdom, čo vyplýva z obsahu administratívneho spisu. Veď napokon podľa predchádzajúceho zrušujúceho rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave správne stotožnenie osoby manžela žalobkyne v 1. rade (a teda následné posúdenie existencie jeho azylových dôvodov) je podstatné pre správne posúdenie opodstatnenosti obáv z prenasledovania žalobkyne. Navyše vzhľadom na to, že žalobkyne predstavujú jeho najbližšiu rodinu (manželka a dcéra), pokiaľ bolo zrušené rozhodnutie o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany jemu, a to z dôvodov uvedených v predchádzajúcom odseku, a teda jeho vec sa bude znovu posudzovať, je potrebné nadväzovať na to opätovne posúdiť aj žiadosť žalobkyne (a to aj v závislosti od rozhodnutia v azylovej veci ich manžela/otca), a to nie len z dôvodu možnosti udelenia azylu, či poskytnutia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny, kde nemožno mať žiadne pochybnosti o tom, že je tu dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia vzhľadom na to, že azylová vec ich manžela/otca sa bude opätovne posudzovať. Napadnutému rozhodnutiu je teda možné vytknúť nedostatočne zistený skutkový stav, ako aj nedostatočné odôvodnenie, a to v súvislosti s posúdením azylovej veci manžela/otca žalobkyne.

26. Správny súd tiež poukazuje na to, že podľa § 8 písm. a) zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

27. Je zrejmé, že žalobkyne odvodzujú svoju žiadosť o udelenie azylu od politických aktivít svojho manžela/otca. Prichádza preto do úvahy aj taký výklad zákona o azyle, podľa ktorého majú žalobkyne v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z dôvodov príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a to k rodine. Aj podľa článku 10 ods. 1 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (ďalej len „kvalifikačná smernica“) členské štáty zohľadnia pri posudzovaní dôvodov pre prenasledovanie tieto prvky: skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä v prípade, že – príslušníci tejto skupiny majú prirodzenú charakteristiku alebo spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo vieru, ktorá je taká základná pre identitu alebo vedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla, a - táto skupina má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti. V súčasnosti je vedené pred Súdnym dvorom EÚ prejudiciálne konanie C-217/23, v ktorom sa práve rieši výklad článku 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice. Žalovaný v ďalšom konaní bude povinný vysporiadať sa aj s tým, či nemôže v prípade žalobkyne ísť o prenasledovanie z dôvodov príslušnosti

k sociálnej skupine, teda rodine (ak by vo veci ich manžela/otca boli preukázané tvrdené politické dôvody prenasledovania), a v prípade rozhodnutia Súdneho dvora EÚ bude povinný naň reflektovať.

28. Vzhľadom k uvedenému, zistiť dôvodnosť správnej žaloby, správny súd napadnuté rozhodnutie podľa § 191 ods. 1 písm. d) a e) v spojení s § 220 SSP zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

29. Podľa § 191 ods. 6 SSP právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný. Ak orgán verejnej správy v ďalšom konaní nepostupoval v súlade s právnym názorom správneho súdu a správny súd opätovne zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy z tých istých dôvodov, môže správny súd i bez návrhu v zrušujúcom rozsudku uložiť orgánu verejnej správy pokutu.

30. O náhrade trov konania rozhodol správny súd podľa § 167 ods. 1 SSP a žalobkyniam, ktoré boli v konaní úspešné v celom rozsahu, priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania. O výške trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať kasačnú sťažnosť v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia oprávnenému subjektu, a to na Správnom súde v Bratislave (§ 443 ods. 1 SSP).

Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva a návrh výroku rozhodnutia. Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 SSP).

V konaní o kasačnej sťažnosti vo veciach azylu nemusí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v zmysle § 449 ods. 2 písm. b) SSP zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa nemusia byť spísané advokátom.